

GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedziel. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 zlr. 15 kr., odbierającym pocztą 4 zlr. 40 kr., insercyę oplacając od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

Nr. 88.

Sroda 16. Kwietnia 1851.

Rok gazecie 40.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austriacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Królestwo Polskie. — Księstwa naddunajskie. — Turcyja. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austriacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 10. kwietnia. *Mechlowi Altmann* rodem ze Lwowa, 38 lat mającemu, izraeliccie, zaręczonemu faktorowi policzono wyrokiem prawnym w wyższej instancyi potwierdzonym areszt indagacyjny za karę.

Z c. k. sądu wojennego.

Sprawy krajowe.

(Rezultat obrotu finansów w monarchyi austr. w r. 1850.)

Gazeta wiedeńska z dnia 11. kwietnia zawiera następujące rezultaty obrotu finansów we wszystkich krajach koronnych monarchyi autriackiej w administracyjnym roku 1850:

Przychody:

Stale podatki:

Podatek gruntowy	49,813,022 zlr.
Podatek domowy	6,383,531 "
Podatek sukcesyjny (zaległości)	87,961 "
<i>Subsidium ecclesiasticum</i>	7,715 "
Podatek osobisty w Dalmacyi	22,069 "
Podatek zarobkowy	2,985,117 "
Awersuale z Tryestu zamiast podatku zarobkow.	60,000 "
Podatek żydowski (zaległości)	130,740 "
Podatek dochodowy	1,342,378 "
Stale podatki okręgu Krakowskiego	117,956 "
W ogóle	60,940,489 zlr.

Niestale daniny:

Akcyza	22,557,753 "
Cło	20,383,726 "
Sól	22,253,542 "
Tytoń i tabaka	16,357,285 "
Stępel	6,669,137 "
Taxy	1,625,676 "
Loterya	2,563,515 "
Poczta	463,505 "
Myto	2,348,469 "
Puncyrowanie	81,463 "
Połączone należitości w Lomb. Wen. królestwie	274,108 "
Dochody od prochu i saletry w Lomb. Wen. król.	3,000 "
W ogóle	95,581,267 "

Przychody z własności państwa, tudzież z górnictwa i mennictwa:

Dochód z dóbr skarbowych	1,112,553 zlr.
Przedaż dóbr skarbowych	105,701 "
Opróżnione prebendy duchowne	69,093 "
Utrzymanie kolei żelaznych po wyłączeniu sum obróconych na rozszerzenie środków utrzymywania, które w ministerjum handlu przychodzą	533,555 "
Górnictwo	630,571 "
Mennictwo (zysk z wybicia monety zdawkowej)	3,017,647 "
W ogóle	5,469,120 "

Z tego niedobór w fabrykach rządowych (dla większego wydatku na drukarnię rządową) . . . . . 227,470 "

Pozostaje . . . . . 5,421,650 "

Przewyżki funduszu amortazacyjnego . . . . . 10,087,463 "

Rozmaite swyczajne przychody:

Fiskalności i spadki	94,925 zlr.
Dodatki z różnych funduszków	377,860 "
Dary patriotyczne	18,070 "
Zysk na monecie i wexlach	364,109 "
Renty uwalniające od ciężarów gruntowych	131,204 "
Osobne przychody administracyi wojskowej, tudzież inne przychody	4,451,429 "
W ogóle	5,437,597 "

Suma swyczajnych przychodów . . . . . 177,288,466 "

Nadzwyczajne przychody:

Sardyńska indemnizacya wojenna	12,637,349 zlr.
Zysk na monecie i wexlu przytem	1,370,642 "
W ogóle	14,007,991 "

Ogółowa suma przychodu . . . . . 191,296,457 "

W porównaniu z rezultatem administracyjnego roku 1849 podniosły się swyczajne przychody o 32,098,932 zlr. a nadzwyczajne o 9,580,393 zlr., a zatem ogółowe przychody o 41,679,325 zlr. *)

Wydatki:

Dług państwa:

Prowizye za uprocentowany w m. k. i w. w. dług państwa	40,782,222 zlr.
(między temi 6,363,614 zlr. dla funduszu umarzającego)	
Prowizye za dług potoczny	5,288,752 "
(między temi 1,596,000 zlr. dla funduszu amortyzacyjnego)	
Splata pożyczki loteryjnej:	
Kapitał	1,017,014 zlr.
Zyski	1,339,527 "

Wymiana wylosowanych obligacyi dawniejszego długu państwa	2,356,541 "
Dotacya amortyzacyjnego funduszu długów państwa	10,053 "
Zgodna z konwencyą wymiana obligacyi wydanych bankowi za ściągnięcie papierowych pieniędzy w wal. wiedeńskiej	1,968,119 "
	2,605,360 "

Dwór	53,011,047 "
(między temi przeszło 1,000,000 zlr., które się jeszcze do lat 1848 i 1849 odnoszą.)	
Rada ministrów	6,338,149 "
Ministryum spraw zewnetrznych	124,819 "
Ministryum spraw wewnetrznych	1,741,181 "

Ministryum spraw wewnetrznych:

Kierunek centralny	595,297 zlr.
Wydatki sejmowe	23,902 "
Zarząd polityczny w krajach koronnych	9,460,619 "
Bezpieczeństwo publiczne	2,475,715 "
Wydatki na żandarmeryę	3,292,831 "
Wydatki stanowe	75,793 "
Dla gmin Dalmatyńskich	116,000 "
Instytuty dobroczynności	1,567,550 "
(między temi na nadzwyczajne budowle 80,000 zlr.)	
Instytuty szczepienia ospy	61,791 "
Instytuty kryminalne	1,537,402 "
(między temi na nadzwyczajne budowle 223,503 zlr.)	
Komisye uwolnienia od ciężarów gruntowych	455,760 "
Zapomogi:	
dla mieszkańców Wiednia z powodu wypadków październikowych w r. 1848	649,200
dla mieszkańców Baczka i Temeskiego Banatu z powodu wypadków wojennych w r. 1849	336,000
	985,200 "

20,647,360 "

Ministryum wojny:

Kierunek centralny	438,640 zlr.
Wydatki na armię	121,486,782 "
Wydatek na buchalteryę wojenną	410,625 "
Pensye wojskowe i prowizye z kameralne	933,840 "
Dodatek do budowy, dla utrzymania i zaopatrzenia niemieckich twierdz związkowych	817,727 "

124,087,623 "

*) Szczegółowe porównanie dochodów i wydatków administracyjnego roku 1850 z dochodami i wydatkami upłynionymi poprzednio pięciu lat później nastąpi.

Ministerium finansów:

Kierunek centralny	789,483	złr.
Dyrekcya finansów krajowych i okręgowych	2,921,540	"
Straż finansowa	5,460,238	"
Kasy główne i krajowe	764,113	"
Prokuratorye kamery i urzęda fiskalne	329,086	"
Urzęda podatkowe	1,081,192	"
Inne władze finansowe	587,233	"
Kataster	948,332	"
Wymiana i utworzenie papierowych pieniędzy waluty wiedeńskiej	9,153	"
Wydatki na transport pieniędzy	20,979	"
Strata na monecie i wexlu tudzież kosztu przebicia	289,385	"
(zysk na monecie i wexlu policzony między dochodami wynosił 364,109 złr.)		
Indemnizacye za akcyze	898,464	"
Pensye i kwiescentowe płace indywidualów nienależących do żadnej gałęzi administracyi z wyłączeniem Lomb. Wen. królestwa	377,383	"
Pensye i kwiescentowe płace w Lomb. Wen. królestwie	569,252	"
Equivalenty i recesowe odwozy	609,612	"
Wydatki patronatu	72,612	"
Zapłaty obcym rządóm (roczna indemnizacya za terytorium Bawaryi)	83,333	"
Renty uwolnienia od ciężarów gruntowych	223,637	"
Rozmaite inne wydatki	546,490	"
	16,581,517	złr.

(Dokończenie nastąpi.)

(Wyroki sądu wojennego.)

Medyolan, 8. kwietnia. Ze strony c. k. lombardzkiej komendy wojskowej zostali Eugeniusz Messa, zwany Polenta i Dawid Belloni, wyrobnik dla tego, że na ulicy publicznej przemocą przeskadzali ludziom palić cygara, za gwałt publiczny i demonstracyę polityczną według proklamacyi z 10. marca 1849 50 kijami ukarani.

(Komisyja dla sprawy wolnego portu.)

Wenecya, 9. kwietnia. Dziennik „*Lombardo-Veneto*“ donosi z pewnego źródła, że członkami komisji dla zaprowadzenia Weneckiego wolnego portu mianowani są namiestnik Toggenburg, przełożony nadmorskiego gubernium Czoernig i kameralny prefekt Malgrani. Komisyja ta ma przedłożyć propozycyę, a ministerstwu pozostanie tylko decyzya. — „*Giornale del Lloyd austriaco*“ wydaje teraz dla swych abonentów *gratis* dziennik rozporządzeń dla administracyjnych gałęzi austriackiego ministerstwa handlu w włoskim języku. Dotychczas wyszły już cztery numery.

(Ustawa przeciw grom hazardowym.)

Medyolan, 2. kwietnia. Aby zapobiedz wzmagającej się tu coraz bardziej namietności gry hazardownej i wynikającym z tego rozlicznym nieszczęściom, ogłosiło namiestnictwo odnoszącą się do tego ustawę z 15. grudnia 1841 z tym dodatkiem, że przestępcy jej doznają całej surowości tej ustawy, która za pierwsze przekroczenie tych postanowień karę pieniężną w kwocie 900 fr. lub zastrzyony areszt od 1 — 3 miesięcy wyznacza. (Lld.)

Ameryka.

(Poczta amerykańska.)

Rezultat przedsięwziętego w New-Orleanie śledztwa w sprawie Kuby jest już znany teraz. Wszystkich uczestników tej wyprawy puszczono na wolność, generała Quitman uwielbiają publicznie i każdy z tych awanturników stara się odgrywać rolę bohatera. Cała sprawa ta rzuca dość niekorzystne światło na sądownictwo amerykańskie.

W Kalifornii wszczęły się na nowo dość silne zatargi z Indyanami. Dla zaradzenia temu raz na zawsze zeczęto już przysposabiać się do formalnej wyprawy przeciw tym napastnikom. Stan zdrowia jest dość pomyślny.

Angielski konsul p. Chatfield ogłosił w tych czasach list z pretensją do króla Moskitów o całe terytorium aż do Truxillo. — Flotylla angielska przestała już blokować wyspę Tiger i odplynęła do Guatimala. Państwa Honduras, Nikaragua i San Salvador wyglądają jak słyhać z upragnieniem pomocy ze strony zjednoczonych państw Ameryki północnej przeciw nadużyciom angielskim. W całej Ameryce centralnej panuje w ogóle szczególniejsze zamieszanie. Zastępcy Anglii dopuszczają się tu i ówdzie czynów, z których rząd angielski w obec parlamentu niełatwo usprawiedliwić się potrafi, chociaż parlament ten zawsze jeszcze zanadto jest pobłażający. W Europie mało są znane podobne wypadki, jeżeli niesą zbyt rażące, ponieważ jedynym źródłem takich wiadomości są dzienniki angielskie, które w ogóle więcej „patryotyzmem“ i duchem koteryi, niż rzetelnością i słusznoscą się odznaczają; dzienniki zaś amerykańskie (wyjąwszy niektóre tylko mają i to słuszenie nawet niebardzo korzystną reputacyę w Europie. (Pr. Zg.)

Hyszpania.

(Izby. — Konkordat.)

Madryt, 2. kwietnia. Izby nieobradowały dzisiaj. Jutro rozpocznie się dyskusya nad ustawą względem uregulowania długu państwa. Przeciwnicy ministerstwa używają wszelkich sposobów, aby utrzymać wniosek pana Milana Alonso, żądając odroczenia tej dyskusyi na czas nieoznaczony. Wszelako niepodpada już prawie żadnej wątpliwości, że wniosek ten odrzucony zostanie. Zresztą sadzą tu ogólnie, że w razie jakiegoś nieprzewidzianego wypadku w ciągu debaty ministerium niewahałoby się ani na chwilę zaproponować koronie rozwiązanie kortezów. A nawet dodaje do tego, że królowa zgodziłaby się prędzej na użycie tego środka, niż na usunięcie ministerstwa. Zdaje się, że zamiary ministerstwa w tym względzie są już znane izbom, i spowodują wielu deputowanych do tego, aby głosować przeciw wnioskowi pana Alonso. Pomiędzy mowcami, którzy będą mieć udział w tych debatach, znajdują się pp. Mon, Pidal, San Luis, Roca de Togores, Leysas, Bermudez, de Castro i wielu innych. — Jeszcze przed upływem tego miesiąca spodziewają się tu otrzymać napowrót wysłany do Rzymu konkordat składający się z 43 artykułów, który potem niezwłocznie ogłoszony zostanie. Podług dziennika „*Epoca*“ miano w tym konkordacie znieść siedm biskupstw hyszpańskich, a natomiast zaprowadzić trzy nowe w Wittoryi, Madrycie i Ciudad-Real. (Pr. Ztg.)

Anglia.

(Rozprawy w parlamencie.)

London, 9. kwietnia. W izbie niższej oświadczył wczoraj lord Palmerston na interpelacyę pana Urquhart, że rząd turecki negocjuje w istocie o zasiągnięcie pożyczki, lecz że rząd angielski niemieszka się do tego wcale i niemyśli przyjmować na siebie gwarancyi tej pożyczki. Potem przyjęto wniosek pana Trevelyanu względem mianowania specjalnej komisji dla rozpoznania rozkładu podatków kościelnych. Lord Aschley przedłożył izbie wniosek, względem założenia tanich pomieszkau dla robotników, a w końcu odrzucono wniosek pana Barrou, aby w komitecie naradzano się nad środkami dla zaradzenia niedoli Irlandyi 138 głosami przeciw 129.

Podług uwiadomienia lorda John Russel odroczy się izba od 18. do 28. kwietnia.

W izbie wyższej obradowano dziś w komitecie nad bilem względem rozszerzania kompetencyi sądów hrabskich. (G. Wr.)

Francya.

(Litogr. „Korespondencya austr.“ o terażniejszém położeniu Francyi.)

Litografowana „*korespondencya austriacka*“ z dnia 12. kwietnia zawiera następujący artykuł o obecnym położeniu Francyi:

Doniesienia z Francyi brzmią od niejakiego czasu burzliwiej i groźniej niż zwykle. Zapewniają, że partya anarchyczna jeżeli być może jeszcze w tym roku podniesie rokosz. Obawiają się ponowienia owych krwawych i okropnych scen, których widownią już kilkakrotnie była Francya. Co do nas, niepodzielną tej obawy zupełnie, a bynajmniej niewierzymy w stanowcze i trwałe zwycięstwo partyi socyalistycznej. Lecz nieukrywamy wcale, że sytuacya stała się trudną, i że namietności we Francyi gwałtowniej i silniej niż dotychczas występują. Zkąd ta nagła zmiana w umysłach? Niemylimy się zapewne, suponując że nieszczęsna scysya między wykonawczą i prawodawczą władzą państwa z jednej, a rozdrobnienie partyi z drugiej strony, dodały frakcyi radykalnej śmielszej otuchy. Jakże się można spodziewać, że się zdoła skutecznie stawić czoło czatu-jacemu, niebezpiecznemu i niezmordowanemu nieprzyjacielowi, jeżeli się traci z uwagi najgłówniejszą zasadę wszelkiego politycznego działania, jedność, zgodę i wspólne połączenie sił. Jakże liczyć na to, że się zaimponuje przeciwnikowi, jeżeli się samowolnie wyjawia niedołężność w własnym obozie? Z uszanowaniem ustępuje zwolna i bojaźń, którą przejęta była partya rewolucyjna w obec dawniej większości.

Największym nieszczęściem obecnego stanu rzeczy we Francyi jest to, że interesa osobiste z interesami politycznymi po największej części zostają w sprzeczności. Wzajemna nienawiść jaka rozdziela Orleanistów od Bonapartystów, a legitymistów od niebieskich republikanów, jest zarazem owym pomostem, po którym mężowie rewolucyjni dojsć się spodziewają do upragnionego celu władzy. Opinie i uczucia chwieją się bez ustanku niemając pewnej i wytkniętej drogi. Niewydarza się jeszcze punkt połączenia, któryby je zespolił, zjednoczył i skoncentrował. Prezydent republiki rzucił wprawdzie na szalę moralną wagę swego imienia; zawsze jednak wielka zachodzi kwestya czyli mu się powiedzie złamać potęgę sprzeciwiających mu się żywiołów.

Wszyscy bezstronni pojmują bardzo dobrze, że główna przyczyna złego leży w konstytucyi francuskiej; konstytucya bowiem stanowi właśnie ową legalną normę przepisującą cześć złudnego bożyszcza zwanego tam udziałnością narodu. Bez zaradzenia jtemu niepodobniestwem jest prawie dla Francyi myśleć o skonsolidowaniu i ulepszeniu jej stosunków; bez radykalnego więc naruszenia konstytucyi, bez utworzenia nowej zaspokajającej normy dla ukształcenia życia publicznego, niepodobna wyjść z labiryntu terażniejszych stosunków, niemaż widoku na zabezpieczoną przyszłość, niepodobna znaleźć punkt oparcia i wypoczynku dla miotanego bez celu okrętu państwa.

Czém żywić i nieodzownie występuje potrzeba rewizyi konstytucyi, czém więcej się zbliża chwila, w której jąc się trzeba te-

go dzieła, tem drażliwszem staje się naturalnie usposobienie partyi anarchicznych, lecz tem przykrzejszym staje się oraz stosunek frakcyi umiarkowanych, któreby rewizyę konstytucyi właśnie najchętniej exploatowały ku swoim celom osobistym.

Tak i w tém najważniejszym miejscu życia publicznego występuje znowu najślabsza strona stosunków francuskich i ubolewać należy, że egoizm polityczny tak głęboko się tam zakorzenił we wszystkich warstwach społeczeństwa, iż mężowie porządku ani na chwilę zapomnieć niemogą o niebezpiecznej przepaści, nad którą stoi ich ojczyzna.

(Posiedzenie zgromadzenia narodowego d. 7. kwietnia.)

Paryż, 7. kwietnia. Na początku dzisiejszego posiedzenia zgromadzenia narodowego złożył dep. *Boursart* (z ostatecznej lewej strony) na stół izby kilka petycyi o zniesienie ustawy wyborowej z dnia 31. maja. Potem przystąpiono do dalszej powtórnąj dyskusyi nad ustawą o szpitalach. Dyskusyę przerwano dla przyjęcia niespodziewanej poprawki, poczem się naradzano z porządku dziennego tylko nad przedmiotami podrzędnymi, aż dopóki nieprzyszedł do dyskusyi wniosek deputowanego *Latrade* (z ostatecznej lewej strony), według którego odtąd żaden reprezentant ludu (jak to się niedawno stało) w czasie trwania swego mandatu, a nawet 6 miesięcy po jego upływie, nie ma być mianowany członkiem legii honorowej, ani promowanym na wyższy stopień w legii honorowej. *Latrade* bronił się na wstępie mowy swojej przeciw zarzutom kilku swoich przyjaciół, jakoby chciał wnioskiem swoim podwyższyć znaczenie legii honorowej, zamierzając ograniczyć hojność, z jaką rozdawane bywają ordery legii honorowej. „Niebyło to moim zamiarem, rzekł mowca, uważam owszem legię honorową za anomalię w naszych instytucjach demokratycznych. Wszystko co można uczynić dla legii honorowej jest, dać jej spokojnie umierać.“ (Głos z lewej strony: ona i tak dość chora!) „Zgromadzenie narodowe interesowane jest przy moim wniosku przez swoje stanowisko, swoją władzę, swoją godność moralną. Podlegająca mu władza wykonawcza nie powinna jego członkom dawać dekoracyi, które albo są śmieszna zabawką dla dzieci, albo jeżeli rzeczywistą mają wartość, służyć mogą za niebezpieczny środek do uwiedzenia.“ — *Monet* (umiarkowany republikanin) powstał stanowczo przeciw wnioskowi *Latrade*, który właściwie tylko jest odgłosem wniosku *Emila Thomas* względem zniesienia legii honorowej odrzuconego przez konstytuante. Zresztą przyznaje *Monet* potrzebę, aby przy rozdawaniu orderów między członków zgromadzenia narodowego władza wykonawcza z największym postępowała taktem i oględnością. Wniosek pana *Latrade* odrzucono znaczną większością głosów, i zamknięto posiedzenie. (P. Z.)

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 11. kwietnia. *Monitor* dzisiejszy ogłasza ostateczne mianowanie ministeryum: *Rouber* sprawiedliwości, *Randon* wojny, *Faucher* spraw wewnętrznych, *Chasseloup* marynarki, *Buffet* handlu, *Magne* robót publicznych, *Crousheilles* nauk, *Fould* finansów, *Barroche* spraw zewnętrznych.

Szwajcarya.

(Doniesienia z kantonów.)

Berna, 31. marca. Przeszły tydzień był dla wielu kantonów Szwajcaryi tygodniem nieszczęścia. I tak w kantonie *Tessin* zasypana dnia 23. ogromna lawina przez trzęsienie ziemi prawie całą włość *Cözsera*. Zginęło przytém 23 mieszkańców tej włości, a z 300 sztuk przysypanego bydła, mało tylko uratowano. Z kantonu *Uri*, który w tym samym dniu podobne spotkanie nieszczęście, donoszą, że ogromna lawina śniegu zasypana półmilkową przestrzeń od *Andermatt* aż do szpitala, a śnieg w miejscach najmniej przysypanych ma 20' a w miejscach najmocniej przykrytych 60 stóp głębokości. Przytém miała ukształcić natura najcudniejsze utwory. Namieniona lawina rozpostarła się podobnie jak rozległa góra lodowata, a wśród głębokich jarów i ogromnych rozpadlin widać wysoko sterczące kolumny śnieżne, mające wielkie podobieństwo do wież gotyckich. Również i z *St. Gallen* nadeszły smutne wiadomości o podobnych przypadkach.

W *St. Immer* wzniesiono znowu w nocy z 29. na 30. drzewo wolności, a będący na straży strzelcy krajowi niepostrzeżli, że tak wielkie drzewo, mające 30 stóp wysokości do miasta sprowadzono. W kantonie *Freyburg* przyaresztowano za udział w ostatnim zaburzeniu trzech katolickich księży, to jest *Moulet* proboszcza z *Torny*, *Gaetana* z *Dillaz* i *Bersiera* z *Engy*. Doniesiona zaś w kilku gazetach aresztacya proboszcza z *Mezières*, brata *Carrarda*, niepotwierdziła się.

Rozporządzenie o wydaleniu, rozciągnięte dotychczas przez radę federacyjną tylko na niemieckich, włoskich i polskich wychodźców, dotknęło teraz także członków emigracyi francuskiej. Przebywającym w *Lausanne* wychodźcom oznajmił pan *Meistre*, tamtejszy prefekt dnia 29. marca uchwałę rady federacyjnej z tym dodatkiem, aby przyspieszyli swe przygotowania w podróż do Anglii lub Ameryki, gdyż wkrótce będzie im publikowany dzień tej podróży i droga, która się udać mają. Zresztą nie można wątpić, że wydalenie Francuzów i bez tego byłoby nastąpiło teraz, jako bezpośredni skutek ich protestacyi przeciw internowaniu w niemieckie kantony. Gdy rada federacyjna uchwaliła wydalenie emigrantów innych narodów, rozstrzygnięta także los wychodźców francuskich, tylko wtedy niewiedziąta, jaką drogą ich wydalenie przedsięwzięte być może. Teraz zapewnijają z wielkiem podobieństwem do prawdy, że to przez Niemce i Belgię nastąpi. Co się tyczy emigrantów innych narodów, z tych

najwięcej Niemcy zrobili dotychczas użytek z podanej im sposobności udania się do Anglii lub Ameryki. Prawie wszyscy obrali Amerykę, podczas gdy prawie wszyscy Włosi i Polacy, którzy się połąd do transportu zgłosili, chcą do Anglii odjechać. Za ich przykładem pójdą zapewne i Francuzi.

Włochy.

(Poczta włoska.)

Rzym, 5. kwietnia. Słychać, że rząd hiszpański ma zamiar znieść posadę hiszpańskiego posła przy apostolskiej stolicy. Według tego więc wyjechać ma ztąd wkrótce p. *Martinez dela Rosa* dla objęcia jak mówią ofiarowanej mu temi czasy posady wiceprezydenta hiszpańskiej rady państwa, w miejsce księcia *Gor*. — Względem utworzenia kolei żelaznych w państwie kościelnym proponowano dwie linie. Jedna z nich zetknąć się ma z toskańską, i tym sposobem zjednoczyć się z lombardzko-wenecką, druga przecinać mniejsze państwa włoskie i prowadzić do Lombardyi.

Floreneya, 5. kwietnia. Proces byłego ministra *Guerrazi* wziął nowy obrót. Obroncy jego obstają przy tém, że *Guerrazi* jako dawniejszy minister państwa nie może być sądzony przez trybunał kasacyjny, lecz przez senat. Ostateczny wypadek tych negocyacyi jeszcze nie wiadomy. — Według dziennika *Statuto* nastąpić ma już wkrótce ogłoszenie austriacko-toskańskiej cłowej taryfy. — Toskańskie ministeryum zamyśla do ugody względem kolei żelaznej dołączyć klauzulę tej treści, że w interesie kolei żelaznych zmodyfikowana będzie toskańska taryfa cłowa. (L. k. a.)

Niemce.

(Hrabia Thun oczekiwany w Frankfurcie z powrotem. — Pogłoska.)

Frankfurt n. M., 9. kwietnia. Hrabia Thun, jak się dowiadujemy z nadesłanej tu właśnie depeszy telegraficznej z Wiednia, powróci niebawem do Frankfurtu, aby zająć znowu dawniejsze stanowisko swoje. Zatem oczekują go tu jeszcze przed upływem bieżącego tygodnia. Mniej wszakże zasługuje na wiarę krążąca tu od kilku dni pogłoska, że skompletowane przystąpieniem Prus i sprzymierzeńców ich zgromadzenie związkowe zaraz po wielkanocy rozpocznie posiedzenia swoje. To pewna jednak, że od kilku dni już pracuje mnóstwo robotników nad wyporządzeniem wielkiej sali posiedzeń i przyległych pokoi. (Pr. Ztg.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 9. kwietnia.)

Metal. austr. 5% — 72 $\frac{1}{2}$; 4 $\frac{1}{2}$ % 63 $\frac{3}{8}$. Akcy bank. 1157. Sardyn. 36 $\frac{1}{2}$. Hiszpańskie 3% — 35 $\frac{11}{16}$. Polskie 500 L. 83 $\frac{1}{2}$.

Prusy.

(Rozprawy w drugiej izbie.)

Berlin, 12. kwietnia. Na wczorajszym posiedzeniu izby drugiej przystąpiono do obrad nad rozporządzeniem z 10. lipca 1849 względem służbowych wykroczeń sędziów. Przyjęto 82 paragrafów z zaproponowanymi przez komisję poprawkami. — W izbie drugiej wytoczono po interpelacyi, odczonej na pierwsze posiedzenie po feryach, debatę nad wnioskiem deputowanego *Richtofen*. Wniosek ten żąda połączenia gruntów dominikalnych z gminami wiejskimi i proponuje dlatego deklaracyę 146go §. ustawy gminnej. Prawa strona powstawała bardzo gwałtownie na ten wniosek. Na zaczepkę ze strony deputowanego *Patów*, odpowiedział prezydent ministrów: „Niesłuszne to podejrzenie, jakoby rząd oktrojował lub przedkładał ustawy w zamiarze niewykonywania ich; zresztą my nie jesteśmy obowiązani zdawać nikomu sprawę z wykonania ustaw.“ A gdy potem powstała wrzawa, a *Vincke* zawołał: „Izbie każdego czasu!“ powtórzył minister: „Z wyboru naszych komisarzów nikomu, i pomimo wszelkiego uszanowania jakie się przynależy izbie, nawet i jej nie.“ Potem zaproponowano pojedynczy porządek dzienny, który jednak odrzucono; nawet motywowany porządek dzienny uchylono, a natomiast przyjęto pierwotny wniosek komisyi. (G. Wr.)

(Król Otto w Berlinie.)

Berlin, 11. kwietnia. Jego Mość król grecki *Otto* przybył tu wczoraj wieczór około godz. 10 i wysiadł w hotelu du Nord. Zaraz po przybyciu udał się Jego król. Mość do królewskiego pałacu. Dziś zrana odwiedził znajdujący się w świątyni króla *Otona* poseł grecki przy dworze bawarskim prezydenta ministrów barona *Manteuffel* i zaprosił go na audyencyę do króla greckiego, która się odbyła o 3 godzinie z południa.

(Depesza telegraficzna.)

Z *Akwisgranu* nadeszła tu wczoraj następująca depesza telegraficzna: Wczoraj wieczór przejeżdżali tąd do Kolonii ostatnim pociągami kolei żelaznej książę i księżna *Joinville* pod nazwą księcia *de Vincuil*, i książę *Aumale*, pod nazwą księcia *d'Arc*. Zdaje się, że celem podróży ich są odwiedzić u księżny *Orleańskiej*.

(Kurs giełdy berlińskiej z 11. kwietnia.)

Dobrowolna pożyczka 5% 105 $\frac{1}{2}$. Obligacye długu państwa 85 $\frac{1}{8}$. Akcy bank. 95 $\frac{3}{4}$ L. Polskie listy 93 $\frac{3}{4}$. Polskie 500 L. — 82 $\frac{1}{2}$; 300 L. — 145 $\frac{1}{4}$ L. Frydrychsдоры 13 $\frac{1}{12}$. Inne złoto za 5 tal. 8 $\frac{3}{4}$. Austr. banknoty 77 $\frac{1}{4}$.

Królestwo Polskie.

(Powrót księcia Namiestnika z Petersburga.)

Warszawa, 10. kwietnia. JO. książę Warszawski, Namiestnik Królestwa, w dniu dzisiejszym wrócił z Petersburga do Warszawy. (Gaz. Warsz.)

Księstwa Naddunajskie.

(Okólnik panującego księcia do ministrów.)

Jassy, 24. marca. Bardzo dobre wrażenie zrobił tu następujący okólnik Jego Excel. panującego księcia wydany do ministrów: „Od czasu wstąpienia Naszego na tron staraliśmy się najusilniej o to, aby uszczęśliwić ten kraj, którego rządy Nam powierzone zostały, pozwalając wszystkim klasom ludności brać udział w dobrodziejstwach, jakie następcza dokładne wypełnianie naszych ustaw i rozporządzeń. Wszelako dla osiągnięcia tego ważnego celu potrzeba Nam niezbędnie silnej pomocy panów szefów departamentowych, i dlatego też jesteśmy spowodowani polecić im przedewszystkiem trzy następujące punkta do zastosowania:

1) Przy jak najściślejszym dopełnianiu zasadniczej ustawy państwa macie panowie czuwać nad tem, aby ustawa ta jak najpunctualniej także do tego wszystkiego zastosowana została, co wchodzi w zakres Waszych obowiązków osobistych i powinności urzędników Waszego departamentu.

2) Przy mianowaniu urzędników macie panowie nietylko uważać na to, aby posiadali przepisane ustawą zasadniczą zdolności, ale oraz ściśle czuwać nad tem, aby urzędowe czynności ich niezbaczały w niczem od postanowień rzeczonych ustawy państwa.

3) Polecamy panom zwracać szczególniejszą uwagę na to, aby wszelkie wnioski, przedkładane Nam w formie anafory, zgadzały się dokładnie z postanowieniami ustawy zasadniczej, a mianowicie dlatego, aby opuszczenie okoliczności jakiej niemogło wpłynąć na decyzję Naszą.

To do wszystkich wydane rozporządzenie ma być ogłoszone w dzienniku urzędowym. (Podp.) *Gregor Gika.* (Ll.)

Turecja.

(Depesza telegraficzna.)

Zagrabie, 12. kwietnia. Dnia 8. b. m. pobił Omer Basza insurgentów w liczbie 3000 pod *Kozarac*, i pomknął się ku *Pridorowi*. *Baniałuka* musiała zapłacić 1000 worków kontrybucyi, *Gradyška* zaś 250. Pod wodzą *Skanderbeja* wyruszyło 3500 wojska tureckiego na *Pctrowacz* do *Bihaczy*. Po klęsce pod *Kozarac* rozprószyli się insurgeneci na wszystkie strony. *Ali Kedicz* stoi pod *Bihaczem*, lecz upadek tego miasta i twierdzy jest nieuchronny i blizki.

(Sultana na operze. — Załatwienie turecko-egypskiego nieporozumienia.)

Z Konstantynopola piszą do *Const. Blatt a. B.* pod d. 28. marca: Przedwczoraj nad wieczorem był Sultana na operze. Ale ponieważ bardzo późno zapowiedział swe przybycie, a zwykle teatr dopiero późno wieczorem bywa otwierany, więc musiano czempredziej zwołać spiewaków do teatru. O publiczność postarał się sam Sultana, kazał bowiem ogłosić ciekawej gawiedzi przed teatrem, że każdy może bezpłatnie wejść na operę. Jak strzymywana długo woda po otworzeniu śluz, tak ludzie ci rzucili się wszystkiemi wchodami do teatru. Tylko zanadto rażące figury wstrzymywała policya. Miejsca zamknięte zajęli po największej części sami emigranci, a loże napełniły się powoli osobami wyższego stanu, które korzystały ze sposobności, aby się wygodnie przypatrzeć Sultanowi. Ułożony umyślnie na przypadek ten hymn turecki, który odśpiewano przy końcu, zrobił szczególniejsze wrażenie na nieprzyzwyyczajonej do tego publiczności. Na odchodnym pożegnano Sultana hucznie „*Eviva*“.

O załatwieniu egypsko-tureckiego nieporozumienia piszą do tego samego dziennika ze *Smyrny*: *Kiany Basza*, nadzwyczajny poseł *Abbas Baszy* w stolicy, przyjęty został bardzo uprzejmie od Sultana na u-

roczytęj audyencyi. *Kiany Basza* obstawiał za istniejącymi podług traktatów przywilejami *Abbas Baszy*, które też w istocie uznane zostały. Całe nieporozumienie to było skutkiem fałszywego tłumaczenia firmanu, którym ulepszenia w duchu tanzymatu nie zaś zaprowadzenie samego tanzymatu nakazane zostały. (Lld.)

Wiadomości handlowe.

(Targ na woly we Lwowie.)

Lwów, 14. kwietnia. Spęd była rzeźnego na dzisiejszym targu liczył 341 wołów i 15 krów, których w 17 mniejszych i większych stadach po 7—65 sztuk a mianowicie z *Szezerca*, *Rozdołu*, *Kamionki*, *Bóbrki*, *Dawidowa*, *Sokala*, *Batinowa* i *Sochowoli* na plac przypędzono. Z tej liczby sprzedano — jak się dowiadujemy — tylko 77 wołów na potrzeby miasta, reszta pozostało w miejscu lub odeszło z powrotem. Ceny stały w stosunku do gatunku bydła; płacono bowiem za sztukę, mogącą ważyć 11½ kamieni mięsa i kamień łożu, 133r.52k.; sztuka zaś, którą szacowano na 14¼ kamieni mięsa i 1¼ kam. łożu, kosztowała 167r.30k. w. w.

Kurs lwowski.

Dnia 16. kwietnia.

	gotówką		towarem	
	zlr.	kr.	zlr.	kr.
Dukat holenderski	6	—	6	3
Dukat cesarski	6	6	6	9
Półimperyal zł. rosyjski	10	31	10	34
Rubel śr. rosyjski	2	1	2	2
Talar pruski	1	54	1	57
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	30	1	31
Galicyjskie listy zastawne za 100 zlr.	89	30	89	50

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 15. kwietnia.

PP. *Papara Stanisław*, z *Dolnicza*. — *Mochnacki Tymoteusz*, z *Stanisławowa*. — *Kunaszewski Władysław*, z *Złoczowa*. — *Wysocki Floryan*, z *Hrehorowa*. — *Zajkowski Edward*, adwokat krajowy, z *Stanisławowa*. — *Udrycki Adolf*, z *Choronowa*.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 15. kwietnia.

Hr. *Badeni Aleksander*, do *Sambora*. — *Hrabina Badeni Seweryna*, do *Lubieńca*. — *Hrabina Lanckorońska Maria*, do *Cieszanowa*. — *Baron Sala Maurycy*, c. k. radca gub., do *Rzeszowa*. — *Baron Heningen*, c. k. radca gub., do *Czerniowiec*. — *PP. Merkl Wilhelm*, c. k. sekretarz gub., do *Tarnowa*. — *Smolka Franciszek*, adwokat krajowy, do *Krakowa*. — *Turkuł Władysław* i *Józef* do *Dobrowodów*. — *Deyma Antoni*, do *Ostry*. — *Batowski Aleks.*, do *Udnowa*.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 15. kwietnia.

Pora	Barometr wmierzeiwied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zr.	28 1 1	+ 1°	+ 10,4°	wschodni	pogod. ☉
2 god. pp.	28 0 11	+ 10°	+ 1°	"	pochm. "
10 g. w.	28 0 9	+ 5°		ciecho	"

Z odnowieniem teatru odnawia się w znacznej części i cała trupa niemiecka. Opera dobrała ośmiu członków, tak, że z dawniejszemi będzie kobiet czterech a mężczyzn ośmiu, nie licząc chórzystów, których także w liczbie dziesięciu mężczyzn i kobiet pomnożono. Do baletu przybywa tancerz mimik nowy; a dramat liczyć będzie pięć kobiet a siedmiu mężczyzn. Z dawniejszych artystów przytrzymano tylko ulubieńszych, nowych ugodzono z różnych stron Niemiec: z *Lipska*, *Augsburga*, z *Bremy*, *Altony*, *Insbruka*, *Baden-Baden*, z *Berna* i *Wiednia*. Do orkiestry wstępuje pierwszy kapelmistrz z *Monachium* p. *Hauser*, a ulubiony w publiczności dekorator p. *Pohlmann*, którego szczęśliwe i genialne pomysły tyle się przyczyniały do podniesienia wdzięku przy wystawie sztuk dramatycznych, przywdzięczać nam będzie i nadal przybytek *Muzy*, jakoż i teraz przyczynia się do upiększenia, sporządzeniem kortyny nowej i dekoracyi. Polską scenę pomnaża panna *Kasprzycka* i pan *Skwarczyński*, a dobór sztuk nowych na wstępie *Hrabia Hermann*, później *Róża* z *Awignonu* i kilka sztuk oryginalnych „*Manfred*, *Rodzeństwo Oświecimskich*“ i inne obiecują przyjemne ożywienie teatru.

Po zaprosinach na wieczór muzyczny winniśmy imieniem *Ochronek* złożyć i dzięki za łaskawe względy publiczności, a bardziej jeszcze dla tego, że liczne jej zgromadzenie jest oraz zachęceniem dla

nadrastających miłośników kunsztu, by nie ustawali w pielęgnowaniu, a posług swych nie odmawiali, gdzie idzie o przyczynienie się do dobra zakładów publicznych. Chęci też te ich cenić umie publiczność, i przyjmuje wdzięcznie owe wkładki pracy i usilności każdego talentu, który lub już jest, lub obiecuje być zaszczytem całego obywatelstwa naszego; i jeżeli któremu z występujących mniej może użycza oklasków, nie jest-to ubliżeniem osoby ani lekceważeniem pracy, ale wyrazem wrażenia, jakie na słuchaczu wywiera dobór sztuki produkcyjnej. Koncertista, jeżeli nam wolno radzić, niech pamięta, że wyrok publiczności z innych zasad niżli uczonego za stołem zapada, i nie chodzi jej o to, czyli „*piernik*“ ma być z kręską nad *e*, byle był smaczny, na tem rzecz cała; dlatego też *Wiedeń* potępił nowo-wywołaną komedję *Bauernfelda*, choć ją wyrok *Areopagitów* za stołem uwieńczył. Wczorajsze zgromadzenie było bardzo liczne, towarzystwo dobrane; tem zaszczytniejsze było ocenienie gry na fortepianie pana *Lidla* w koncercie *Kalkbrennera* oddanym z wielką i zasłużoną pochwałą; niemniej przyjęcie młodej panny *Halporna*, produkującej fantazyę na fortepian z tematów opery „*La Straniera*“ bardzo wdzięcznie i ze smakiem. Z uniesieniem szczególnie przyjęta była aria *Beryota* w operze „*Napój miłośny*“, *Donizettego* „*Prendi, per me sei libero*“; cała publiczność oceniając wdzięk produkcyi panny *Riedl*, z zapałem wynurzała pochwały za arcypięknę wykonanie.